

حزب ا...، مبدأتاریخ نوین مقاومت در لبنان

محلّی الدین دپلمی؛ پیدایش رژیم صهیونیستی با ترکیبی از وحشیگری و نوعی از جنگ رسانه‌ای رقم خورد. این روند مدت‌ها قبل از روز ۱۵مه ۱۹۴۸ (موسوم به روز نکیت و سالروز تشکیل رژیم صهیونیستی) آغاز شده بود. درواقع صهیونیست‌ها برای بیرون راندن مسلمانان و مسیحیان از زمین‌های اجدادی‌شان، به دنبال انداختن وحشت در دل آن‌ها بودند. گزارش‌های ترسناکی درباره کشتارهای دسته جمعی، مُثله کردن و بریدن گوش و بینی توسط عوامل گروه‌های تروریستی صهیونیست همچون «اشترن» و «ایرگون» منتشر می‌شد و دستگاه تبلیغاتی صهیونیست‌ها، این گزارش‌ها را با تصاویر چاپ شده، در گستره‌ای وسیع منتشر می‌کرد. این انتشار درواقع گسترش نوعی وحشت افسارگسیخته بود که باعث سست شدن پای فلسطینی‌ها برای ماندن و مقاومت می‌شد. دامنه وحشیگری صهیونیست‌ها، برای هیچ طبقه سنی، اجتماعی و جنسیتی امتیازی قائل نبود. تنها تفاوت این نسل‌کشی آشکار با آنچه امروز در فلسطین و لبنان شاهد آن هستیم، در اسلحه و فناوری‌های نوینی است که قادرند در عرض چند ثانیه، هزاران انسان را از بین ببرند. در چنین شرایطی، اقدام علیه تعرضات صهیونیست‌ها، یکدست و هماهنگ نبود و این اشتنگی برای ده‌ها سال ادامه پیدا کرد. برخی از مبارزان فلسطینی به دنبال راهکارهای مدرن برای سازمان دهی مبارزه بودند. «ناسیونالیسم» و «سوسیالیسم» به عنوان دو الگوی کاملاً وارداتی برگزیده شدند؛ اما شکست نِشت شکست ثمره این انتخاب‌ها بود. در میانه دهه ۱۳۴۰ خورشیدی، امام موسی صدر که رهبری شیعیان در جنوب لبنان را به عهده داشت و کاریزمای شخصیت او، دیگر طوایف لبنانی و حتی گروه‌های فلسطینی را تحت‌تأثیر خود قرار می‌داد، را از این شکست‌های تحقیرآمیز را در یک سخنرانی شورانگیز، در جلسه‌ای با حضور یاسر عرفات، فاش کرد: «این را بدان ای ابوعمار! (لقب یاسر عرفات) شرف قدس اجازه نخواهد داد که این سرزمین به دست غیر مؤمنین آزاد شود.»

ناگفته‌نماند که رهبر معظم انقلاب نیز در بخشی از پیام خود به مناسبت شهادت سید حسن نصرا... چنین فرمودند: دنیای اسلام شخصیتی با عظمت را و جبهه مقاومت پرچم‌داری برجسته را و حزب... لبنان رهبری کم نظیر را از دست داد. ولی برکات تدبیر و جهاد چندده‌ساله او هرگز از دست نخواهد رفت. اساسی که او در لبنان پایه‌گذاری کرد و به دیگر مراکز مقاومت، جهت بخشید، با فقدان او نه تنها از میان نخواهد رفت، که به برکت خون او و دیگر شهیدان این حادثه استحکام بیشتر خواهد یافت. ضربات جبهه مقاومت بر پیکر فرسوده و روبه‌زوال رژیم صهیونی، بحول و قوه الهی کوبنده‌تر خواهد شد. ذات پلید رژیم صهیونی در این حادثه، به پیروزی دست نیافته است. سید مقاومت، یک شخص نبود، یک راه و یک مکتب بود و این راه همچنان ادامه خواهد یافت. خون شهید سیدعباس موسوی بر زمین نماند، خون شهید سید حسن هم بر زمین نخواهد ماند.

تکمله

- رفتار اجتماعی حزب ا... که مکمل و مقوم عملکرد مبارزاتی بود، اولین گام در حزب ا... را ایجاد کرد و اعتباربخشی به این بدنه مظلوم بود.
- حزب ا... مناسب‌اتش را با امام^(۵)، انقلاب و نظریه ولایت فقیه به‌گونه‌ای اعتقادی بسته بود و نگاهش از حد یک راهبر به یک باور عمیق و بنیه تبدیل کرده بود و در این بین انتخاب رابط امام^(۵) و این حزب، مهم و تاریخ‌ساز بود. حضرت آقا در این میان هم بیشترین و هم عمیق‌ترین داشته‌است و حزب ا... در دوران زعامت رهبر معظم انقلاب با رشد مضاعفی روبه‌رو شد.

درباره ۳ دبیر کل حزب ا... لبنان که شهید شدند

شهید راغب حرب (۱۳۶۲ تا۱۳۳۰ خورشیدی)

روحانی شیعه لبنانی که به «شیخ الشهدای مقاومت لبنان» شهرت یافته است، از رهبران مقاومت اسلامی در لبنان بود. راغب حرب در سال ۱۳۳۲ خورشیدی در روستای جیشیت جنوب بیروت به دنیا آمد. خانه پدرش، محل رفت‌وآمد افراد مذهبی، از جمله محمد‌مهدی شمس‌الدین و سید محمد حسین فضل ا... بود و این گرایش عمیق مذهبی ریشه در پیشینه تشیع در جبل عامل دارد زیرا که این تشیع به روزگاری برمی‌گردد که ابودر غفاری، صحابی برجسته پیامبر اسلام (صلی ا... علیه‌واله)، به شام و جنوب لبنان تبعید شد. شهید راغب در چنین سرزمینی پرورش یافته بود. چنین بود که او در کنار رعایت موازین دینی، سرکشی به فقر و مستمندان را در دستورکار خود نیز قرار داد و «مِبرةالسيدةزینب(س)» (خیریه حضرت زینب) را برای خدمت‌رسانی به فقرا و یتیمان ایجاد کرد. شیخ راغب همچنین «جمعیة بیت مال المسلمین» را برای توزیع مناسب امکانات برای حل مشکلات مردم تأسیس کرد. راغب حرب پس از بازگشت به لبنان، رهبری جریان مقاومت در جنوب لبنان را به دست‌گرفت و مردم را برای بیعت با امام خمینی^(۵) تشویق کرد. او در ۱۶فوریه سال ۱۹۸۴میلادی (۱۷اسفند ۱۳۶۲ خورشیدی) هنگام بازگشت از مسجد به منزل، با شلیک چندگلوله از سوی افراد وابسته به اسرائیل به شهادت رسید. از ایشان به عنوان نظریه پرداز و پایه گذار حزب ا... نیز نام برده شده است.

شهید راغب حرب و فرزندانش

- به دنبال امید در برهوت

اماکلیدواژه ایمان و بازگشت به آموزه‌های اسلام برای عبور از بلای صهیونیسم، با وجود تلاش امام موسی صدر و مبارزان نام‌آشنایی مانند دکترمصطفی چمران، نتوانست در اندیشه رزمندگانی که لباس رزم پوشیده و در مقابل ارتش تاین دندان مسلح صهیونیست قرار گرفته بودند، نهادینه شود. گرایش به چپ و راست همیشه در آن‌ها به چشم می‌آمد و این مسئله، بار بوده شدن امام موسی صدر در شهریور ۱۳۵۷ حادث رخ شد. «أمل» (مخفف: أفواج ملة البنا نیه)، سازمانی که با تدبیر امام موسی صدر پا گرفت و قرار بود به نهادی برای مبارزه مسلحانه با رژیم صهیونیستی تبدیل شود، بعد از او نتوانست در مسیری که پیش‌بینی شده بود حرکت کند. درست در همین زمان، انقلاب اسلامی ایران به رهبری امام خمینی^(۵) پیروز شد؛ یک اتفاق تاریخی که در آن برهوت الگویابی می‌توانست به داد جریانی برسد که بعدها با عنوان «مقاومت» شناخته شد. نخستین افرادی که این الگو را به عنوان الگویی مؤثر برای ایجاد یک خاک ریز مستحکم در برابر رژیم صهیونیستی شناختند، همان افرادی بودند که بعدها هسته اولیه «حزب ا...» را در لبنان تشکیل دادند؛ افرادی مانند شیخ راغب حرب، سیدعباس موسوی و سید حسن نصرا... ایجاد حزب ا... در شرایطی اتفاق افتاد که رژیم صهیونیستی در موقعیت برتر نظامی قرار داشت. صهیونیست‌ها توانسته بودند بر جنوب لبنان غلبه کنند و با رجزخوانی‌های همیشگی بر طبل جنگ می‌کوفتند و مدعی بودند که با تحقق شعار «از نیل تا قرات» فاصله چندانی ندارند. حضور آن‌ها در لبنان باعث تقویت جریان‌های وابسته به صهیونیست‌ها شد. فالانژها، افراد تندرو مسیحی که به دنبال اخراج فلسطینی‌های پناه‌گرفته در اردوگاه‌های صبرا و شتیبلا بودند، در سپتامبر ۱۹۸۲ کشتاری وحشیانه را با حمایت نظامیان صهیونیست به فرماندهی «آریل شارون» ترتیب دادند که به عنوان نماد نسل‌کشی و جنایات «مغول وار» در عصر حاضر شناخته می‌شود.

- معجزه الگوی امام خمینی(ره)

افزون بر آنچه گفتیم، هسته اولیه «حزب ا...» از کسانی تشکیل می‌شد که سابقه همراهی با جنبش «أمل» را هم داشتند. این افراد بعد از اتفاق نظر درباره ساختارهای سازمانی و مشی مبارزاتی و الگوهای مربوط به آن، رسماً در سال ۱۹۸۵ میلادی تأسیس «حزب ا...» را اعلام کردند. نیروهای حزب ا... تنها تعدادی پیکارجو با اندیشه منحصر به مبارزه مسلحانه نبودند؛ این جنبش شاید برای نخستین بار در لبنان، ساختارهای فکری منسجمی را در میان اعضای خود نهادینه کرد. مبارزان حزب ا... از لحاظ عقیدتی کاملاً وابسته به داشته‌های دینی خود بودند و این مسئله، مانع از آسیب‌پذیری آن‌ها در برابر دیدگاه‌های مبارزاتی رایج، مانند دیدگاه‌های جریان چپ می‌شد. از سوی دیگر، به دلیل عُلقه‌های مذهبی اعضای گروه و هم‌سوئی آن با اعتقاداتی که بنیان گروه را شکل می‌داد، آگاهی و باور به آرمان‌های حزب ا... در میان اعضای این گروه، بیش از دیگر گروه‌ها بود. اعضای حزب ا... به راحتی می‌توانستند با مفاهیمی همچون شهادت در راه خدا، مبارزه با کفر، جهاد و... رابطه برقرار کنند و در پس‌زمینه ذهنی خود، الگوهایی بزرگ را برای پیروی در مسیر موردنظر گروه بیابند؛ الگوهایی که در رأس آن‌ها ائمه معصومین^(ع) قرار داشتند. این ساختارهای اعتقادی با منابع غنی روایی و حدیثی شیعه تقویت شد. به عنوان نمونه، «الحیاء»، اثر مشهور علامه حکیمی، به دلیل در گر گرفتن احادیث کاربردی در حوزه‌های گوناگون، موردتوجه اعضای این گروه قرار گرفت. از سوی دیگر، فرماندهان و اعضای حزب ا... در همه رده‌ها، به آموزه‌های فقه سیاسی که از سوی امام خمینی^(۵) و در قالب نظریه ولایت فقیه تبیین شده بود، دلبستگی شدیدی داشتند. این دلبستگی در ادوار بعدی و با آغاز رهبری آیت‌ا... خامنه‌ای، تداوم و حتی شدت بیشتری یافت.

- ترس‌زدایی و آثار بزرگ آن

به این ترتیب حزب ا... توانست جریانی را در لبنان پایه‌گذاری کند که بیشترین ارتباط را با بدنه جامعه برقرار می‌کرد و مردم برای درک آرمان‌های گروه، نیازی به دانستن مقدمات تاریخی و ایدئولوژیک پیچیده نداشتند. این مسئله، ترسی را که صهیونیست‌ها در پی نهادینه کردن آن بودند، به شکلی آشکار بی‌اثر کرد. مفهوم شهادت‌طلبی در میان عموم مردم جایگاهی ویژه یافت. پیروزی‌های مکرر که ناشی از نظم درخورتوجه سازمانی و عقیدتی بود، حزب ا... را به موفق‌ترین گروه مبارز در برابر رژیم صهیونیستی تبدیل کرد و به تدریج، کابوسی هولناک را برای تل‌آویو رقم زد. این ترس‌زدایی، تأثیری عمیق بر تمامیت جریان مقاومت باقی گذاشت و به دلیل کاریزمای حزب ا... و به‌ویژه دبیرکل آن، سید حسن نصرا... جریان‌های دیگری که در عرصه مقاومت مدعی بودند، خواسته یا ناخواسته باید به همان شیوه که این گروه برگزیده بود، عمل می‌کردند. با گذشت سه دهه، چنین رویه‌ای، حتی فلسطینی‌ها را در برابر صهیونیست‌ها از لاک دفاعی خارج کرده و جبهه‌های متعدد مقاومتی را در برابر رژیم صهیونیستی گشوده است. تداوم این جریان در روزگار ما، حیات رژیم صهیونیستی را به مخاطره انداخت و حتی آینده این رژیم را با چالشی جدی مواجه کرد؛ بنابراین دور از حقیقت نخواهد بود اگر حزب ا... و شکل‌گیری آن را مبدأ تاریخ نوین مقاومت بدانیم.

امام موسی صدرو یاسر عرفات

شیخ راغب حرب، رهبر جنبش حزب ا...!

دکتر علی اکبر ولایتی و سیدعباس الموسوی دبیر کل جنبش حزب ا...!

آریل شارون که نقش پررنگی در جنایت صبرا و شتیبلا داشت در کنار موشه دایان از رهبران جنایت پیشه رژیم صهیونیستی

رهبران شهید

شهید سید عباس موسوی (۱۳۷۰ تا۱۳۳۰ خورشیدی)

سیدعباس موسوی در ۲۶اکتبر ۱۹۵۲در روستای نبی شیت از توابع بعلبک به دنیا آمد. او روحانی شیعه لبنانی، از مؤسسان و دومین دبیرکل حزب ا... لبنان بود. سیدعباس موسوی تحصیلات حوزوی خود را در شهر صور آغاز کرد و برای ادامه آن به حوزه علمیه نجف رفت. او در سال ۱۹۷۹ به لبنان بازگشت و حوزه علمیه بعلبک را هم تأسیس کرد. این شهید در مه ۱۹۸۴میلادی پس از صبحی طفیلی (او را حزب ا... بعدها به خاطر اختلاف دیدگاه‌هایش کنار گذاشت) به عنوان دومین دبیرکل حزب ا... لبنان انتخاب شد. عباس موسوی در صبح روز ۱۶فوریه ۱۹۹۲میلادی برای شرکت در مراسم هشتمین سالگرد شهادت راغب حرب به سمت روستای جیشیت سفر کرد و پس از شرکت در مراسم و سخنرانی به سمت بیروت در حرکت بود. هلی‌کوپترهای اسرائیلی به کاروان اتومبیل‌های سیدعباس موسوی حمله کردند و با ترور و هدف قرار دادن خودرو وی، باعث شهادت او، فرزند و همسرش شدند.

شهید سیدعباس موسوی در کنار همسر و فرزند شهیدش

شهید سید حسن نصر ا... (۱۴۰۳ تا۱۳۳۸ خورشیدی)

نصرا... در ۳۱اوت ۱۹۶۰ در برج حمود از محله‌های شرق بیروت به دنیا آمد. در زمان کودکی، پدرش به شغل میوه‌فروشی مشغول بود، به دلیل فقر اقتصادی و شرایط نامساعد کاری، خانواده او به منطقه الکرتینا در جنوب بیروت رفتند. خانواده او در سال ۱۹۷۵میلادی، هم‌زمان با آغاز جنگ داخلی لبنان، به البازوریه برگشتند. سید حسن از کودکی شدیداً به سید موسی صدر علاقه مند بود. او با وجود اینکه خانواده‌اش مذهبی نبودند، به علوم دینی علاقه فراوانی داشت. سید حسن در مدرسه النجاه و بعداً یک مدرسه دولتی در محله عمدتا مسیحی سن الفیل بیروت تحصیل کرد. در سال ۱۹۷۶ در سن شانزده سالگی برای تحصیلات حوزوی به شهر نجف در عراق رفت و بعد از دو سال اقامت و تحصیل در این شهر، مجدداً به لبنان بازگشت و در مدرسه الامام منتظر^(ع) در بعلبک مشغول به فراگیری علوم حوزوی شد. نصرا... با اتمام دوره دبیرستان و هم‌زمان با آغاز جنگ داخلی لبنان وارد جنبش امل شد و به عنوان مسئول سازمانی جنبش شیعی امل به فعالیت پرداخت و در همان زمان، به عنوان عضو دفتر سیاسی آن انتخاب شد. این شهید همچنین از سال ۱۹۸۲ تا ۲۰۲۴ دبیرکل حزب ا... لبنان را بر عهده داشت.

شهید سید حسن نصر ا... در کنار مادرش در ۲۱ سالگی